This document is available in English

Eitem Agenda 7

Adroddiad i	**Y Pwyllgor Archwilio**
Dyddiad	**15 Rhagfyr 2025**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Cyllid ac Adnoddau**
Swyddog Cyswllt	**Angharad Ellis, MIAA**
Pwnc	**Adroddiad Cynnydd Archwilio Mewnol Rhagfyr 2025**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y gwaith a wnaed gan MIAA, darparwyr archwilio mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod), ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 hyd at 30 Tachwedd 2025.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod roi trefniadau ar waith ar gyfer archwilio systemau rheoli. Penodwyd MIAA ym mis Mehefin 2023 i ddarparu gwasanaethau archwilio mewnol i'r Awdurdod.

3 Mae'r adroddiad a gynhwysir yn Atodiad 1 yn rhoi trosolwg o'r gwaith a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26 hyd at 30 Tachwedd 2025 yn erbyn y cynllun archwilio mewnol y cytunwyd arno.

4 Mae'r adroddiad yn cadarnhau bod dau archwiliad wedi'u cwblhau yn y cyfnod adrodd. Fe wnaeth yr archwiliad cynllunio busnes roi lefel sylweddol o sicrwydd, gyda chytundeb ar bedwar argymhelliad risg canolig ac un risg isel. Mae adolygiad y Fenter Twyll Genedlaethol wedi cadarnhau bod pob pâr wedi'i ymchwilio ac nad oes angen uwchgyfeirio unrhyw faterion ymhellach.

ARGYMHELLION

5 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi'r gwaith a wnaed gan MIAA yn ystod 2025/26.

CEFNDIR

6 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (y Rheoliadau) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod wneud trefniadau priodol ac effeithiol ar gyfer systemau rheoli mewnol. Mae hyn yn cynnwys y trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

7 Mae'r Rheoliadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i gynnal archwiliad mewnol digonol ac effeithiol o'r systemau rheoli mewnol, ac mae'n rhaid hysbysu Aelodau'r Awdurdod am ganfyddiadau'r archwiliad. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Rheolaeth Fewnol yn flynyddol.

GWYBODAETH

8 Mae'r adroddiad yn Atodiad 1 yn rhoi trosolwg o'r gwaith a wnaed yn ystod 2025/26 hyd at 30 Tachwedd 2025, ac mae'n cadarnhau bod yr adolygiadau cynllunio busnes a'r Fenter Twyll Genedlaethol wedi'u cwblhau yn ystod y cyfnod adrodd.

9 Roedd yr archwiliad cynllunio busnes yn rhoi sicrwydd sylweddol, a gwnaeth bedwar argymhelliad risg canolig ac un risg isel ar gyfer gwelliant pellach. Mae'r rheolwyr wedi cytuno â'r argymhellion hyn.

10 Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan yn ymarferiad y Fenter Twyll Genedlaethol. Pwrpas yr ymarferiad yw paru data a gedwir ar draws cyrff sector cyhoeddus. Nid yw canfod pâr yn gadarnhad o dwyll, ond mae'n ffordd o dynnu sylw at feysydd sydd angen sylw pellach. Mae'r adroddiad diweddaru yn cadarnhau bod Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) wedi ymgymryd â gwaith i ymchwilio i bob pâr ac nad oedd unrhyw faterion nodedig i'w huwchgyfeirio.

Amcanion Llesiant	Mae gweithredu systemau ariannol sy'n cael eu rheoli'n briodol yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r amcanion llesiant a chynaliadwyedd gwasanaethau yn y tymor hwy.
Cyllideb	Mae sicrwydd ynghylch bodolaeth a gweithrediad rheolaethau mewnol yn cefnogi'r broses ar gyfer pennu cyllideb yn effeithiol.
Cyfreithiol	Mae trefniant archwilio mewnol effeithiol yn un o ofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.
Staffio	Mae adolygu systemau ariannol allweddol gan gynnwys y gyflogres yn rhoi sicrwydd bod rheolaethau yn bresennol a bod taliadau yn unol â pholisïau a gweithdrefnau y cytunwyd arnynt.
Cydraddoldebau / Hawliau Dynol / Y Gymraeg	Mae arweinydd ymgysylltu MIAA yn ddwyieithog a bydd yr adroddiadau'n mynd drwy'r prosesau cyfieithu arferol.
Risgiau	Mae archwiliad mewnol y prosesau ariannol craidd yn cefnogi nodi a rheoli risgiau yn effeithiol.